

ÚKOLY SLUŽBY RDV PŘI TECHNICKÉM ZABEZPEČENÍ PŘECHODU VOJSK DO FRONTOVÉ PROTIÚTOČNÉ OPERACE

Frontová protiútočná operace je uskutečňována s cílem zničit protistojící nepřátelská uskupení a zálohy, ovládnout důležitá ekonomická a politická centra na území nepřítele. Protiútočnou operaci připravuje velení na válčišti. Může být vedena několika fronty na více strategických směrech nebo samostatně, jedním frontem na několika operačních směrech. Vlastní příprava protiútoku bude splývat s obdobím vedení obranných sražení, kdy je nezbytné stabilizovat frontu, zmařit průlom nepřítele, obnovit bojeschopnost vojsk prvního operačního sledu a vytvořit nová uskupení. Vlastní přechod do protiútoku nebude možný bez úplných materiálně technických zásob.

Přesun druhých sledů a záloh, stejně jako přísun zásob munice a náhradních dílů k frontě, v důsledku použití vysoce přesných zbraní, je zpravidla spojen se značnými těžkostmi. Tato skutečnost si i z hlediska služby raketového a dělostřeleckého vyzbrojování vyžádá pružná a účinná opatření.

Úkoly služby RDV vyplývají i z dalších předpokládaných zásad přechodu do protiútoku v rámci protiútočné operace frontu. Jde o:

celkovou hloubku úkolu – 250 až 300 km.

BÚ F – 120 až 150 km, tempo 15 až 20 km/den, v trvání 6 až 8 dnů.

DÚ F – 130 až 150 km, tempo 20 až 25 km/den, v trvání 6 až 7 dnů.

BÚ A – 50 až 70 km, tempo 15 až 20 km/den, v trvání 3 až 4 dny.

Praktické zkušenosti ze štábních nácviků a velitelsko-štábních cvičení potvrzují, že přechod do protiútoku může být vykonán v rozmezí D 10 až 15 za těchto výchozích podmínek: bez předchozího vedení protiúderu, po dokončení obranného sražení, pokud byl nepřítel zastaven a již se na dosažené čáře opevnil.

Z pohledu služby raketového a dělostřeleckého vyzbrojování to znamená, že:

● Je plně rozvinuta soustava sil a prostředků výzbrojního zabezpečení, a to jak polních vojsk (čtyři roty oprav výzbroje vševojskových pluků a divizí, technické jednotky speciálních útvarů, roty oprav raketové a dělostřelecké výzbroje praporů AOZ, prapory oprav raketové a dělostřelecké výzbroje pluků FOZ), tak teritoria (výzbrojní a muniční základna). Vzhledem k vedení nepřátelské útočné činnosti mohou být již tyto síly a prostředky neúplné. Na taktickém stupni předpokládáme denní ztráty sil a prostředků ve výši do pěti procent a na operačních stupních do tří procent. To se zřejmě projeví i v opravářské kapacitě, která může být snížena nejméně o čtvrtinu. Pro vytvoření představy o rozsahu tohoto snížení uvádím v **tabulce 1** plnou denní opravářskou kapacitu některých jednotek na taktickém (BO), operačním stupni (SO).

Tabulka 1

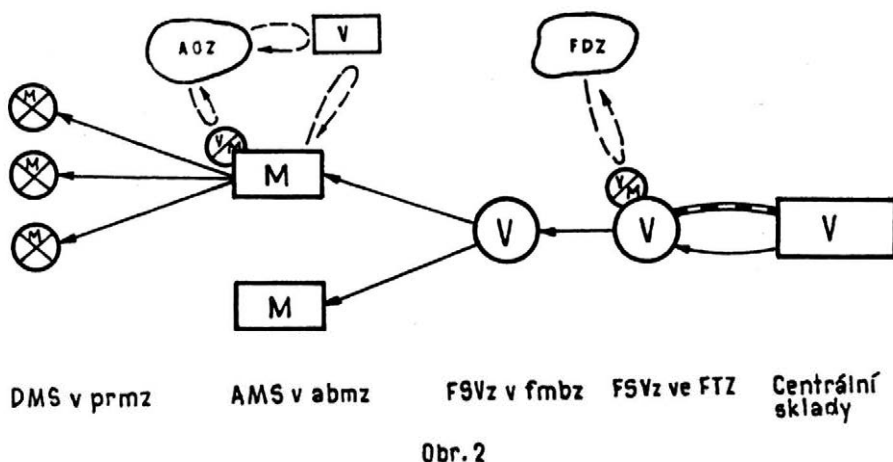
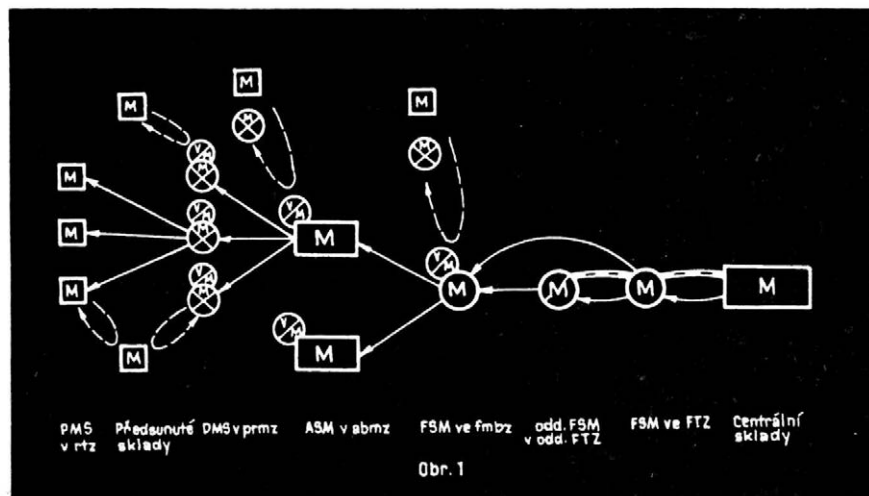
	PTRK	Děla, RM	Výzbroj T, BVP	PL děla	Opt	RZ	RL
Taktický stupeň:							
tp (72)			4	0,4	5	10	
tp (55)			3	0,4	5	10	
msp (BVP)	4	2	3	0,4	5	20	
msp (OT)	2	1,5	5	0,4	10	25	
dp		4,5			5	10	0,3
rmo		2				10	
plp				2	5	15	1
prote (td)	5	1	3	1	10	20	0,5
prote (msd)	5	1	3	1	10	20	0,5
Operační stupeň:							
prapor oprav rdv (AOZ)	5	2,2	8,4	1	15	25	1,6
pluk oprav rdv (AOZ)	12	6,6	24,12	3	50	80	4,7

Tabulka 2

Druh výzbroje	BO	SO	Druh výzbroje	BO	SO
100 mm PTK vz. 53	30	1500	Výzbroj tanku	40	1.700
130 mm K vz. 46	200	3000	Výzbroj BVP	50	800
122 mm ShH	100	1000	RL PVO	10	200
122 mm H	80	700	PL RVD	8	180
152 mm ShKH	250	2200	OZ PTRK (vezené)	2	5
130 mm RM vz. 51	50	200	OZ PTRK (vezené)	4	20
122 mm RM vz. 70	150	1700	OZ PTRK (BVP)	3	10

Na snížení celkové opravářské kapacity mohou mít vliv i ztráty náhradních dílů, které jsou včeny na dopravních prostředcích vojsk (vševojskové útvary, útvary druhů vojsk), nebo budou skladovány v prostorech bojové sestavy praporů materiálního zabezpečení, armádní (frontové) brigády materiálního zabezpečení, frontové týlové základny nebo rot, praporů a pluků oprav raketové a dělostřelecké výzbroje. Pro ilustraci jsou v **tabulce 2** uvedeny střední hodnoty spotřeby materiálu na jednu BO (SO) některých druhů výzbroje.

● Jsou spotřebovávány jak zásoby z předsunutých muničních skladů, tak zvýšené zásoby munice. Pohyblivé zásoby munice vojsk mohou být ve výši stanovené nesnižitelné zásoby nebo se jí přibližují. Je plně rozvinut dopravně zásobovací systém munice – viz **obr. 1** zásobovací systém náhradních dílů pro zabezpečení komplexních oprav výzbroje – viz **obr. 2**.



Předpokládám, že vojska jsou doplňována na stanovenou výši zásob. Na hodnoty však nelze pohlížet jako na neměnné. Jsou uhrazovány ztráty munice, které jsou předpokládány u AMS do 4 %, FMS do 3 %, FMS (FTZ) 1,5 %.

● V prostoru operační sestavy vojsk bude zřejmě velké množství poškozené výzbroje. Domnívám se, že pokračuje technický průzkum bojiště spolu s odsuny poškozené výzbroje do shromaždiště poškozené techniky jednotlivých stupňů. Část výzbroje, poškozené v rozsahu GO, ještě není soustředěna nebo je vagonována v nakládacích stanicích. Představu o množství vyřazené výzbroje si můžeme udělat z **tabulky 3**, která obsahuje předpokládané ztráty v obranné operaci frontu.

Tabulka 3

	Bez použití JZ					S použitím JZ				
	ztráty		rozložení			ztráty		rozložení		
	min.	max.	BO	SO	GO	min.	max.	BO	SO	GO
OZ RVD	7	8	3,75	1,75	0,75-1,0	12	14	5	3,5	2,0-2,5
PTZ	6	8	2,5	2	1,0-1,3	12	17	5	3,5	2,0-2,5
Děla, RM	1,5	2,5	1,0	0,5	0,5	2,5	4,5	0,75	1,5	0,5-1,0
PL děla	6	7	2,25	1,25	1,0	13	14	5,5	3,4	2,2-2,4
OZ PVO	7	8	3,75	1,75	0,75-1,0	12	14	5,5	3,0	2,0-2,5
Výzbroj tanků	3	5	1,5	1,25	0,5	11	13	4,4	2,6	2,0-2,2
Výzbroj BVP	3	5	1,5	1,25	0,5	11	13	4,4	2,6	2,0-2,2
RL	6	8	2,5	2,0	1,3	12	14	5	3,5	2,0-2,5

Silami a prostředky služby RDV jsou na taktickém stupni prováděny běžné opravy (u některé výzbroje i SO), na operačním stupni střední opravy poškozené výzbroje. Opravenou výzbroj lze předávat zpět k jednotkám, podle organického zařazení. Je vhodné se také zmínit o nespolehlivosti, neboť **ztráty výzbroje z technických příčin** (přesun, rozvinování, neodborná příprava k použití) mohou dosáhnout až těchto hodnot: **pozemní děla 10 až 12 %, raketomety 13 až 15 %, protiletadlová děla 8 až 10 %, minomety 20 až 30 %, výzbroj tanků a BVP 15 až 25 %, radiolokační technika do 40 %, automatizované systémy řízení palby a výpočetní technika do 25 %.**

Domnívám se, že hlavními úkoly služby RDV na operačním stupni při technickém zabezpečení přechodu do frontové protiučinné operace, jsou:

- doplnění vojsk municí, výzbrojí a materiálem na stanovenou výši pohyblivých zásob,
- zabezpečení komplexních oprav poškozené výzbroje,
- soustředování poškozené výzbroje v rozsahu SO (BO) do prostorů rozmístění rot, praporu a pluku oprav raketové a dělostřelecké výzbroje (nebo jejich vyčleněných oddělení),
- soustředování a naložení poškozené výzbroje v nakládacích stanicích,
- organizování výzbrojního zabezpečení přesunů a přeskupení vojsk.

Základem splnění stanovených úkolů je **Plán výzbrojního zabezpečení frontové protiučinné operace**. Je nedílnou součástí plánu TEZ. Plán zabezpečení vojsk municí je součástí

plánování celé frontové operace. Při zpracování Plánu výzbrojního zabezpečení je nezbytné vycházet z objektivního hodnocení situace a přesných výpočtů s ohledem na stav i možnosti sil a prostředků včetně možných variant rozvíjení operace. Je nezbytné jednotně rozpracovat pořadí zabezpečení vojsk výzbrojí a municí při přípravě operace, včetně opatření ke splnění bližšího úkolu vojsk frontu. **Při přípravě operace** je nutné věnovat pozornost:

- vytvoření stanovených zásob munice, náhradních dílů, čistícího a konzervačního materiálu u všech stupňů,
- zabezpečení úplnosti a provozuschopnosti všech zbraní a zbraňových kompletů,
- technickému ošetření a opravám výzbroje,
- organizaci spolehlivé ochrany sil a prostředků služby RDV proti ZHN a vzdušným výsadekům.

V průběhu operace mít na zřeteli:

- včasnost doplnění spotřebovaných zásob munice, náhradních dílů (ND), čistícího a konzervačního materiálu,

- pružný odsun a komplexní opravy poškozené výzbroje,
- včasné a promyšlené přemístění opravárenských prostředků za vojsky.

V případě **dostatečného množství času**, nebo pokud je plánování spojeno s plněním dalších úkolů, je zpravidla používána **metoda postupné práce**. Domníváme se, že tato metoda dovoluje kvalitně a v plném rozsahu připravit potřebné výpočty, důsledně zpracovat informační údaje a pečlivě zhodnotit variantní řešení. Úkoly pro nižší stupně jsou stanoveny postupně, tedy až potom, je-li na vyšším stupni plánování výzbrojního zabezpečení v podstatě ukončeno. **Při nedostatku času** je základním způsobem práce **metoda souběžného plánování**. Nižší stupně přistupují k plánování výzbrojního zabezpečení na základě **předběžných nařízení**. Tato metoda ve srovnání s předchozí **dovoluje dva až třikrát zkrátit čas**, nutný pro plánování úkolů a jejich dovedení vykonavateli. Na druhé straně však od orgánů služby RDV **vyžaduje větší přesnost, předvídatost, organizovanost, operativnost a vysokou profesionální přípravu**.

Náčelníci služby na operačním stupni jsou povinni do plánu zapracovat i opatření pro zabezpečení bojové a mobilizační pohotovosti podřízených útvarů, zařízení (výzbrojní a muniční základna), skladů a jednotek, začleněných do sestavy frontové (armádní) opravárenské základny, brigád materiálního zabezpečení a frontové týlové základny.

Výzbrojní zabezpečení je nutné především podřídit úkolům vojsk, charakteru i podmínkám přípravy a vedení operace. Ze zkušeností získaných na taktických a velitelsko-štabních cvičeních vyplývá, že **pro první operaci mohou být nejtípciější tyto úkoly:**

● **při přípravě operace:**

- co nejrychlejší vyvezení pohyblivých zásob munice,
- stanovení doby, objemu a pořadí rozptýlení operačních zásob munice a materiálu, způsobu jejich dopravy do skladu frontové brigády materiálního zabezpečení, frontové týlové základny,

- **splnění opatření nezbytných k dokončení rozpracovaných oprav a přípravě výzbroje i munice k okamžitému použití,**
- stanovení jednotek, útvarů služby RDV, u kterých provést skrytou mobilizaci, využití jejich opravárenských kapacit ve prospěch armád koaličního složení,
- opatření k organizaci příjmu mechanizačních prostředků pro naložení zásob munice,
- zaměření úkolů ke zvýšení obrany, ochrany a střežení opravárenských jednotek a útvarů služby;

● **v průběhu operace:**

- výzbrojní zabezpečení armád (divizí), zvláště v prvních dnech operace a ovládnutí důležitých čar,
- zabezpečení přesunu a zasazení operační manévrovací skupiny do sražení, zasazení druhého sledu frontu, násilné překonání vodních překážek,
- odsun poškozené výzbroje a zabezpečení včasných komplexních oprav,
- doplnění vojsk municí, náhradními díly a materiálem k jejich zabezpečení ke splnění dalšího úkolu frontu.

Velmi důležité místo v řídicím procesu náčelníka služby RDV operačního stupně je včasná znalost situace vojsk i vlastních výkonných prvků služby.

Nyní je plánovací činnost řídicích orgánů služby RDV ulehčena a zrychlena zavedením mikropočítače POTAS a možným využíváním výpočetního prostředku týlových orgánů MOMI-2. Velitelsko-štábní cvičení Dukla-88 potvrdilo praktický význam při předávání denního technického hlášení počítačem MOMI-2. Tyto prostředky však ještě plně neumožňují pracovat v reálném čase. Od zpracování hlášení o stavu zabezpečení vojsk raketami, municí a výzbrojí do doby vlastního doplnění materiálu uplyne 10 až 20 hodin, a to vzhledem k předpokládané dynamičnosti soudobého boje není postačující. Náčelníci služby všech stupňů jsou povinni v krátké době, (od doby, kdy se seznámili se zámyslem velitele, až po předložení návrhů a informací ve výzbrojním zabezpečení), zpracovat rozsáhlý soubor podkladů, což je časově a psychicky náročný proces. Je patrné, že **obsah činnosti v procesu řízení služby RDV lze dále automatizovat**. Doposud jsou to pouze ty činnosti, které se opakují a představují stereotypy práce. Proto se další směry rozvoje automatizace zaměřují na úkoly spojené s procesem přijímání rozhodnutí. Znamená to tedy, že mohou být automatizovány: **sběr, přenos, uchování a zpracování informací o stavu výzbrojního zabezpečení, operativnost a správnost kalkulačních údajů**. Tím se vytvoří řídicím orgánům služby RDV větší časový prostor pro tvůrčí přístup v celé oblasti rozhodovacího procesu, kontrolní činnosti a poskytování účinné pomoci podřízeným orgánům. Služba RDV zabezpečuje vojska ČSLA čtyřmi materiálovými třídami. Proto má značný význam v oblasti automatizace i propojení vazeb mezi komplexy úloh dalších druhů vojsk a služeb. Jsou to orgány týlu, raketového vojska a dělostřelectva, vojska PVO i štáby operačních stupňů. Pro službu RDV však mají rozhodující místo aktuální úlohy řešení ve **vzájemné součinnosti se štábem ZVV a tankovou a automobilní službou**. Současně se **pomocí výpočetní techniky a ve vzájemné součinnosti řeší tyto úlohy**:

- zpracování podkladů k informacím náčelníků služeb (RDV, TAS, náčelníka metrologické služby) ZVV o stavu zabezpečení vojsk,
- příprava přehledů o stavu u podřízených útvarů a prostředků technického zabezpečení; u služby RDV - stav v armádních (frontových) skladech munice, frontovém skladu výzbroje, praporech a pluku oprav raketové výzbroje, využití opravárenských prostředků teritoriálních zařízení, činnost muniční základny,
- provedení kalkulací, pomocných výpočtů a zdůvodňujících návrhů i informací pro tvorbu zámyslu velitele,
- tvorba zámyslu doplnění vojsk raketami, municí, ND a materiálem,
- opravy a návratnost výzbroje do sestavy vojsk,
- podklady do tabulkové části plánu výzbrojního zabezpečení,
- zpracování předběžných, odborných a bojových nařízení pro podřízené orgány a útvary,
- zpracování denního technického hlášení.

Lze předpokládat, že **požadavky vojsk na zabezpečení municí**, v podmínkách soudobého boje, **budou mít stále stoupající tendenci**. Včasnost a doplnění v požadovaném rozsahu (typ zbraně, velikost ráže a druh munice) bude i nadále patřit k rozhodujícím předpokladům pro splnění bojového úkolu. Orgány služby RDV při doplnění vojsk municí jsou povinny neustále sledovat, aby plánovaná výše spořeby munice nepřekročila reálné možnosti její úhrady. K úkolům služby RDV patří i řešení a **ovlivňování zásobovacího systému** tak, aby u palebných prostředků vojsk nevznikl **přebytek nebo nedostatek** některého z druhů munice. Proto je nutné **mít nepřetržitý přehled** o množství a kvalitě zásob munice připravených k naložení, vývozu a použití. Funkcionáři služby by měli mít i odborné znalosti konzervačních prostředků, které umožňují udržet požadovaný technický stav munice, ale i ji také okamžitě použít. Musí také prosazovat **další zdokonalování mechanizace a manipulace ložných prací**. Poznatky získané při praktickém ověření doplňování municí od frontu k praporu svědčí o tom, že doba trvání od 60 až 72 hodin je značně vysoká a průměrná rychlost toku do 10 km.h⁻¹ je naopak nízká. Z celkové doby bylo na vlastní přepravu spotřebováno 40 % času, zatímco na manipulaci plných 50 %; zbytek času připadal na nedostatky v organizaci práce. Proto je tedy nutné **zvyšovat paletizaci zásob**, aby mohlo být ještě **efektivněji využito zavedených mechanizačních**

prostředků, což je jedna z možných cest zrychlení **doplňování vojsk přímo do palebných postavení** jejich bojových sestav.

V **průběhu vedení protiútočné operace** je nutné hlavní zdroj doplňování poškozené výzbroje hledat v **komplexních opravách**. Současné zbraňové systémy představují kombinované soupravy. Dominující část tvoří zbraňová a podvozková část doplněná ženijními a chemickými prostředky a chemickou ochranou. Jako příklad lze uvést 122 mm ShH 2S1, 152 mm ShKH vz. 77, 122 mm RM vz. 70 nebo tank T-72 s elektrosystémem nabíjení a laserovým zaměřováním. Provedení komplexní opravy (tj. souběžné nebo postupné odstranění závad na všech částech výzbroje) bude náročné, jak z hlediska organizace práce, tak z hlediska sladění technologických postupů. Proto služba RDV by měla mít připravený **dostatek odborných specialistů a potřebné množství náhradních dílů**. V polních dílenských opravách nemohou chybět účelné montážní přípravky, dokonalá měřicí technika a moderní diagnostické prostředky. Důležitá je **součinnost uvnitř AOZ (FOZ)**: velením útvarů (jednotek) služby RDV a velitelstvím AOZ, zejména v otázkách **průzkumu bojiště a odsunu poškozené výzbroje**, ale i mezi útvary (jednotkami) služeb, zvláště mezi SRDV a TAS. Pro vytvoření vhodných podmínek k rychlé a kvalitní opravě je zapotřebí zvýšenou pozornost věnovat **defektaci poškozené výzbroje**. Dalším úkolem bude i stanovení **optimální doby činnosti opravárenských prostředků** na jednom místě tak, aby nedocházelo ke zkracování produktivní činnosti.

Technický průzkum a organizaci odsunu poškozené výzbroje a techniky řídí v rámci polních vojsk ZVV jednotlivých stupňů. Proto je žádoucí, aby náčelníci služby RDV reagovali na jeho nařízení pružně a promyšleně. Předložené návrhy musí být logicky zdůvodněné a předem projednané s orgány TAS, veliteli druhů vojsk a náčelníky jednotlivých služeb. V **plánu výzbrojního zabezpečení (pracovní mapě)** je nezbytné **přesné zakreslení** shromaždiště poškozené techniky, prostorů předání poškozené výzbroje nadřazenému, železničních nakládacích stanic a odsunových os, prostorů rozmístění polních i teritoriálních zařízení. Myslím, že je důležitý i zámysl využití průmyslových závodů na území nepřítele. Stáby by měly mít připraveny kalkulace odsunů k rotám, praporu a pluku oprav raketové a dělostřelecké výzbroje. Z hlediska organizace je nezbytné pozornost věnovat i zabezpečení přepravy poškozené výzbroje uvnitř AOZ a FOZ. U pluku oprav raketové a dělostřelecké výzbroje to znamená odborné řízení využití rot evakuace výzbroje. Nepřetržitě musí být sledován stav zabezpečení náhradními díly.

Výzbroj poškozenou v rozsahu GO odsunujeme do vojenských opravárenských závodů nebo závodů na území členských států Varšavské smlouvy. Proto je třeba nejen znát místo železniční nakládací stanice a harmonogram odsunu, ale především zabezpečit odbornou pomoc osádkám a obsluhám (dodržení bezpečnosti práce, ložné míry vagónů) tak, aby železniční transporty byly naloženy včas a vojenské opravárenské závody mohly plnit úkoly. Velké nároky na odborné orgány bude mít organizace činnosti v prostorech předání poškozené výzbroje a železničních překládacích stanicích.



Dokonalé zvládnutí výzbrojního zabezpečení přechodu do frontové operace je jedním z úkolů technického zabezpečení. Základní změny, uskutečněné v posledních letech ve výzbrojení vojsk, způsobech přípravy a vedení operací, stejně jako vytvoření nové struktury ZVV, si vyžádaly nezbytnost **dalšího zdokonalování principu a stylu práce** orgánů služby RDV. K důležitým úkolům patří naučit je **kvalitně pracovat v krátkých časových lhůtách**.